

Ting Ling, revolutionair schrijfster in China, 1904-1986, vrouwengeschiedenis (2002)

Sieth Delhaas

Doorkijk, KVG, juli/aug. 2002

Halverwege de jaren negentig ontstond in Nederland grote belangstelling voor Chinese schrijfsters. Dit was onder andere te danken aan het boek *Wilde Zwanen* van Jung Chang en de voorbereidingen die vele Nederlandse vrouwen maakten om naar de Vierde Wereldvrouwenconferentie in Peking te gaan. Chinese schrijfsters konden bogen op een eeuwenlange traditie. De bekendste onder hen was Ting Ling. Tot haar vijftiende is deze Chinese te typeren als een rijkelui's kind van lage adel wat betreft haar studiemogelijkheden en vrijheden die ze zich permitteert. Daarna is ze een eigenzinnige draagster van de revolutie in China. Op haar achtste verandert China van een 3.912 jaar durend Keizerrijk in een Republiek en nog eens zesendertig jaar daarna in een Volksrepubliek. Haar hele leven en schrijven staan in het teken van die grote veranderingen. Ze was favoriet bij de Chinese jeugd, werd gelezen in Japan, werd vertaald in het Engels, Russisch en Frans. In de jaren vijftig krijgt ze de Stalinprijs voor haar boek *De zon schijnt op de Sang Kan rivier*. Ting Ling was haar pseudoniem. Haar ware naam was Chiang Wei-wên. Ze volgde de Hunan Provinciale Meisjes Normaal School en studeerde aan de Universiteit van Shanghai.

In tegenstelling tot de Rode Revolutie in Rusland in 1917 kwam de Chinese Revolutie in China in 1912 niet voort uit armoede. De productie en distributie van het land functioneerde uitstekend.. De oudste wereldgodsdienst, het Confucianisme en de keizers van China hielden samen millennia-oude gebruiken in stand. De veranderingen die inzetten aan het eind van de 19^e eeuw werden veroorzaakt door onderwijsactiviteiten van allerlei katholieke missies en de zelfstandigheidsbewegingen vanuit China zelf. Japan veranderde wel. Dat zagen Chinese intellectuelen als een dreiging. Dan komt er een tijd van krijgsheren, die een rijk en goed georganiseerd land in chaos en armoede brengen. In 1948 is er dan de armoede die de Volksrepubliek van Mao baart.

Kinderjaren

Hoe zag Ting er uit? Tijdgenoten zeggen over haar: 'Ze had grote ogen en keek wat droevig, als iemand van grote nobelheid. Een klein, plomp meisje uit Hunan. Meer aardig om te zien dan mooi, maar haar levendigheid maakte dat tekort aan lichamelijke schoonheid meer dan goed.' Over haar persoonlijke leven is veel bekend omdat Shên Ts'ung-wên veel over haar schreef. Deze man vormde samen met Ling en haar echtgenoot Hu Yeh-p' in een trio. Ling's

vader studeerde in Japan economie en diplomatie. Hij overleed toen Ling 10 was. Haar moeder, toen 31 jaar, verhuisde met Ling en een jonger broertje naar Chang-te in Hunan. Het eerste jaar zorgde ze voor haar kinderen, het jaar daarop haalde ze twee diploma's en begon een basisschool voor meisjes in de stad en een voor jongens op het platteland. Het geld verwierf ze bij rijke handelaren. Ling karakteriseert haar in een van haar verhalen als moedig, onvermoeibaar, spiritueel en heldhaftig.

Ling leert veel van de verhalen van haar moeder, maar later zonderde ze zich af en wilde alleen zijn, wandelen en lezen. Op haar veertiende had ze bijna alle verhalen uit de bibliotheek van haar oom gelezen; de meeste beroemd zoals de *Collection of Stories* en buitenlandse klassiekers. In die tijd verspreidde de *Vierde Mei-Studentenbeweging* zich over het hele land. Over de periode tussen haar tiende en veertiende schrijft ze: *'Ik ging slechts eenmaal met mijn familie op wintervakantie. Op school was ik de jongste en leefde op het achtererf van mijn oom. Ik had alleen mijn amah en meid die mij gezelschap hielden. 's Avonds keek ik naar de kraaien of telde de sterren. Voor het donker bracht ik de tijd door met lezen. Mijn moeder vond dat toen niet leuk omdat ik bijna niets anders deed.'*

Rebellie

Ze werd lid van één van de radicaalste studentenbewegingen. Slogans waren: zelfbewustzijn, zelfbeslissingsrecht, onafhankelijkheid, samenwerking, vrijheid en gelijkheid. Ling vertrok met drie meisjes naar de Middelbare Jongensschool in Changsha, waar co-educatie werd ingevoerd. De families van de meisjes verzetten zich, maar de meiden trokken zich er niets van aan. Ling werd geboeid door opwindende propaganda uit Shanghai en met een derdeklass-tussendeeks kaartje zeilde ze met haar vrienden naar Shanghai. Ze wilde naar de universiteit maar werd te jong bevonden. Twee jaar volgde ze onderwijs aan de door liberale leiders gestichte People's Government School. Met vriendin Wang vertrok ze naar Nanking en verkeerde in kringen waar moderne literatuur centraal stond. De vriendinnen knipten hun haar kort als de Engelse suffragettes, droegen eenvoudige kleding en namen de ongecompliceerde leefwijze van mannen over. De families van de meisjes trokken hun uitkeringen in. Terug naar Shanghai en de familietoelage. Wang overlijdt aan tuberculose en in *Sophie's dagboek* beschrijft ze enerzijds haar vriendin als rebel tegen de heersende conventies van de feodale tijd, anderzijds toont Ling haar eigen radicaliteit zoals ze er op uit is om tot het uiterste te leven. Dit boek wordt gezien als een uiting dat Ling zich tot elke prijs wil losmaken uit het oude systeem van China.

Doelloosheid

Twintig jaar oud vertrekt ze voor studie naar Peking. Ze ontmoet er de zeevaartstudent Hu Yeh p'in met wie ze snel trouwt. Dan is ze voor een korte tijd een gewoon meisje, zoals Shên schrijft. 'Nu, met een man aan je zij, ben je een gewoon meisje'. Ze leven in armoede, maar zijn gelukkig. Uit haar boek *In the Dark* dat ze in die jaren schrijft, blijkt duidelijk dat ze het leven smakeloos vindt en dat woorden dood en betekenisloos zijn geworden. De hoofdpersoon tekent ze als iemand die niet de moed heeft de ware toestand van de samenleving onder ogen te zien. Hu is jaloers om het succes van Ling. Ze trekken van de ene stad naar de ander in de hoop daarmee hun huwelijk te redden. En Shên is er bijna altijd bij. Als haar man een aanbod krijgt redacteur te worden van *The Central Daily*, beginnen ze een uitgeverij. In 1930 wordt er een zoon geboren, waarover nauwelijks iets bekend is.

In haar artikel *The Life of my Writings* vertelt ze over haar teleurstellingen. 'Ik was een jong mens die altijd een mooie droom met zich droeg; ik liep op een weg zonder eind. Ik kan niet zeggen dat ik wanhopig was, maar ik was moedeloos.' In 1931 wordt haar man met andere linkse schrijvers door de Kwomintang geëxecuteerd. Deze gebeurtenis verandert haar leven. Ze wordt redacteur van een tijdschrift van linkse schrijvers. Ze belandt ruim drie jaar in de gevangenis. Weer thuis pakt ze de revolutionaire arbeid van haar echtgenoot op. Haar moedeloosheid is voorbij, ze gaat zelf werken aan de verwezenlijking van haar droom. In 1936 voegt ze zich bij de Communistische Partij in Pao-an. Mao-Zedong komt zelf naar buiten om haar als bekend schrijfster te begroeten. Vanaf die tijd werkt ze voor de Revolutie om de massa te doen ontwaken en deze te doordringen van de noodzaak van onmiddellijke mobilisatie om China te bevrijden van de Japanse bezetters. Ze vormt een *Front Linie Theatergroep* en probeert het volk met ballades, liederen en spel in beweging te krijgen. Een schrijver heeft volgens haar in die tijd als enige taak het land te redden. Ze spaart de communistische leiders echter haar kritiek niet en beïnvloedt Mao zodanig dat hij in zijn beruchte toespraak van 1942 verordent dat literatuur vanaf dat moment in dienst behoort te staan van de Partij en haar doelstellingen. In 1949, als de Volksrepubliek een feit is, spreekt ze haar eerste grote rede uit waarin haar toewijding aan het volk te herkennen is: 'Als je voor het volk wilt werken, moet je zorgvuldig hun problemen onder ogen zien. (...) Ons schrijven behoort niet onszelf toe, maar het behoort aan het volk...' Ting Ling wordt gezien als de auteur van de eerste socialistisch-realistische roman in China. Die gaat over de landhervormingen in een bergdorp en dient als voorbeeld voor vele schrijvers. Schrijvers, vindt ze, moeten onder het volk gaan leven om hun problemen te leren kennen. Ze blijft kritisch. Daardoor wordt ze een van de opvallendste slachtoffers van de campagnes van Mao. Pas in 1979 wordt Ting Ling gerehabiliteerd.

Literatuur:

- 'Chinese schrijfsters', *China Nu*, uitgave Vriendschapskring Nederland China, 19^e jaarg. nr. 2/94
- Arthur Cotterell, 'China, de cultuurgeschiedenis, voor, tijdens en na het keizerrijk' (Baarn 1991)
- Ding Ling, 'Het dagboek van Sophie', uitgever onbekend.
(De naam van Ting Ling wordt ook weergegeven als Ding Ling o.a. in het proefschrift van Colena Michael Anderson van de Claremont Graduate School (1954), in fotokopie aanwezig in de Universiteitsbibliotheek in Leiden waaraan een groot deel van haar levensverhaal is ontleend.